

Концептуальні засади нової української школи ґрунтуються на Законі України «Про освіту» (2017), в якому стандарти освіти визначено одним із складників системи національної освіти, разом із рівнями і ступенями освіти, кваліфікаціями, освітніми програмами, учасниками освітнього процесу тощо.

Виявлено, що в рамках реформи стандартизації освіти (як складової боротьби країн за ефективність використання коштів на освіту на засадах ринкової ідеології) акцент робиться на освітні результати, що передбачає запровадження вимірювальних освітніх стандартів паралельно із запровадженням зовнішнього стандартизованого тестування та моніторингу якості освіти. Офіційно затверджені освітні стандарти (зі статусом державних/національних) з переліком цілей, часто базового навчального плану, стандартів базових предметів/освітніх галузей, стандартів успішності учнів) перетворилися на спільність для країн в умовах гомогенізації освітньої політики під впливом стратегічних орієнтирів міжнародних організацій – ООН, Світового банку, ОЕСР, ЄК тощо.

Охарактеризовано виклики цього процесу у баченні європейських та американських учених – зосередження на аспекті якості за рахунок рівного доступу до якісної освіти усій молоді відповідного віку, включно з представниками національних меншин, дітей з особливими потребами, малозабезпеченими верствами населення; звуження змісту освіти до базових навичок когнітивного характеру, який залишає поза увагою ціннісні та, емоційні складові; неврахування національних особливостей/традицій в освіті; експансія ринково-базованої моделі освітніх стандартів; використання виключно результатів тестів з опанування стандартами для подальшого напряму навчання учнів (що призводить до ранньої та постійної селекції); ефективності роботи шкіл та вчителів тощо.

Зроблено висновок про важливість зваженого підходу при проведенні глобальних реформ в Україні, врахуванні національних традицій і вивчених уроків.

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УПРАВЛІННІ ОСВІТОЮ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ТА УКРАЇНСЬКІ ПЕРСПЕКТИВИ

А. П. Джурило, канд. пед. наук

Доведено, що децентралізація є ключовою з реформ, які зараз активно впроваджуються в Україні. Важливість цієї реформи зумовлена стратегічними потребами країни у балансуванні інтересів між центром та регіонами та, фактично, передумовою подальшого розвитку держави. Відбуваються зміни в адміністративній системі, розпочато формування об'єднаних територіальних громад (ОТГ). Отримуючи більше повноважень та джерел фінансування, ОТГ зможуть значно краще розвивати свій край, враховуючи, насамперед, власні потреби, а конкуренція між ними сприятиме більш інтенсивному піднесенню та економічному розвитку регіонів і країни.

Децентралізація управління освітою в Україні є складовою реформи децентралізації та покликана враховувати місцеві інтереси щодо вибору моделей управління, добору і структурування змісту освіти, моделей трансляції і фінансового забезпечення.

Виявлено, що в країнах Європейського Союзу (ЄС) історично склалися різні моделі управління освітою (англосаксонська – Велика Британія, Шотландія; континентальна – Іспанія, Франція; змішана – Австрія, Німеччина). Навіть в умовах зближення освітньої політики у рамках ЄС освітні системи залишаються унікальними у кожній країні з різним ступенем централізації-децентралізації. Водночас *розкрито*, що останнім часом відбуваються процеси децентралізації навіть у країнах з традиційно централізованим управлінням, дедалі більше повноважень передається на місцевий рівень.

З'ясовано, що пошуки шляхів оптимізації управління освітою тривають у Європі протягом останнього двадцятиріччя. У засадничому документі Європейської Ради щодо розвитку освітнього сектора в державах-членах ЄС «Стратегічна рамка європейського співробітництва в освіті і професійному навчанні» – «Освіта і професійне навчання 2020» (2009) підкреслюється, що важливим є покращення управління й розвиток лідерства в європейському просторі

Наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. децентралізація управління є одним з головних трендів реформування систем освіти провідних країн світу. Освітні реформатори розглядають політику децентралізації як інструмент наближення результатів діяльності школи до реальних потреб суспільства та економіки, підвищення ефективності її діяльності та якості освіти.

Перерозподіл влади та сфер відповідальності у сфері загальної середньої освіти має на меті активізацію управлінського потенціалу нижчих рівнів управління та якісну зміну ролі центрального уряду у процесах управління. Разом із цим відбувається трансформація контролюючої функції держави – від безпосереднього адміністрування освітніх ресурсів та процесів до контролю кінцевих результатів при одночасному наданні максимальної свободи дій для досягнення поставлених цілей.

ВТІЛЕННЯ ПРИНЦИПУ ГУМАНІЗАЦІЇ ОСВІТИ

І. О. Маріуц , канд. пед. наук

Питання гуманізації освіти набуває нового звучання серед науковців країн Європейського Союзу та Сполучених Штатів Америки. Все більшої актуальності воно також набуває в українській освіті, закріпивши свої позиції в новому Законі «Про освіту» (2017 р.). Дослідивши представленість гуманістичної тенденції у вітчизняному освітньому полі, *виявлено*, що мета освіти повністю відповідає ідеалам гуманістичного світогляду, оскільки передбачає всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей,